

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра гісторыі беларускай мовы

Анатацыя да дыпломнай работы

АХРЫМЕНКА ЮЛІІ ЮР’ЕЎНЫ

**МОЎНА-ВЫЯЎЛЕНЧЫЯ СРОДКІ
Ў БЕЛАРУСКАЙ ПАЭЗІІ ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ**

Навуковы кіраўнік : доктар філалагічных навук, прафесар М.Р.Прыгодзіч

МІНСК
2017

РЭЗІЮМЭ

Аб’ём работы: 57 старонак, уключаючы асноўны тэкст – 53 старонкі, спіс літаратуры – 4 старонкі.

Ключавыя словы: паэтычнае маўленне, фанетычны ўзровень мовы, лексічны ўзровень мовы, словаўтваральны ўзровень мовы, алітэрацыя, асананс, эпітэт, параўнанне, дэмінітывы, суфіксы суб’ектыўнай ацэнкі.

Аб’ектам даследавання з’яўляецца мова беларускіх паэтычных твораў для дзяцей XX – пачатку XXI стагоддзя.

Прадмет даследавання – асаблівасці моўна-выяўленчых сродкаў на фанетычным, лексіка-семантычным і словаўтваральным узроўнях.

Мэта работы – вызначыць асаблівасці моўна-выяўленчых сродкаў як лінгва-эстэтычнай катэгорыі, паказаць іх ролю ва ўзбагачэнні паэтычнага маўлення, устанавіць іх віды і заканамернасці выкарыстання.

Метады даследавання – апісальны, структурны, метады кампанентнага аналізу, статыстычны метады.

Навуковая навізна атрыманых вынікаў заключаецца ў тым, што зроблена спроба прааналізаваць моўна-выяўленчыя сродкі розных узроўняў у беларускай паэзіі для дзяцей. Вывучэнне дынамікі развіцця моўна-выяўленчых сродкаў у дзіцячай літаратуры адносіцца да прыярытэтных напрамкаў сучаснага беларускага мовазнаўства, паколькі дазваляе не толькі канкрэтна ахарактарызаваць сістэму выяўлення дзіцячага светаразумення праз прызму творчасці пэўнага пісьменніка, але і спрыяе прагназаванню далейшага развіцця лексіка-семантычных і стылістычных рэсурсаў сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

Практычная значнасць работы вынікае найперш з яе факталагічнай асновы, акцэнтаванні на асобных, найбольш значных творах, моўна-выяўленчых сродках і вобразах сучаснай беларускай паэзіі для дзяцей. Матэрыялы і назіранні работы могуць быць выкарыстаны пры правядзенні вучэбных заняткаў па стылістыцы мастацкага тэксту, лексікалогіі сучаснай беларускай мовы, беларускай дзіцячай літаратуры.

РЕЗЮМЕ

Охрименко Юлия Юрьевна

ЯЗЫКОВЫЕ СРЕДСТВА ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТИ В БЕЛОРУССКОЙ ПОЭЗИИ ДЛЯ ДЕТЕЙ

Объём работы: 57 страниц, включая основной текст – 52 страницы, список литературы – 4 страницы.

Ключевые слова: поэтическая речь, фонетический уровень языка, лексический уровень языка, словообразовательный уровень языка, аллитерация, ассонанс, эпитет, сравнения, деминутивы, суффиксы субъективной оценки.

Объектом исследования является язык белорусских поэтических произведений для детей XX – начала XXI века.

Предмет исследования – особенности средств художественной выразительности на фонетическом, лексико-семантическом и словообразовательном уровнях.

Цель работы – определить языковые особенности средств художественной выразительности как лингво-эстетической категории, показать их роль в обогащении поэтической речи, установить их виды и закономерности использования.

Методы исследования – описательный, структурный, метод компонентного анализа, статистический метод.

Научная новизна полученных результатов заключается в том, что предпринята попытка проанализировать языковые средства художественной выразительности разных уровней в белорусской поэзии для детей. Изучение динамики развития средств художественной выразительности в детской литературе относится к приоритетным направлениям современного белорусского языкознания, поскольку позволяет не только конкретно охарактеризовать систему выражения детского миропонимания через призму творчества определенного писателя, но и способствует прогнозированию дальнейшего развития лексико-семантических и стилистических ресурсов современного белорусского литературного языка.

Практическая значимость работы определяется её фактологической основой, акцентированием на отдельных, наиболее значимых произведениях, языковых средствах художественной выразительности и образах современной белорусской поэзии для детей. Материалы и наблюдения работы могут быть использованы при проведении учебных занятий по стилистике художественного текста, лексикологии современного белорусского языка, белорусской детской литературе.

Summary

Okhrimenko Yulia Yurevna

MEANS OF ARTISTIC EXPRESSIVENESS IN BELARUSIAN POETRY FOR CHILDREN

The volume of the thesis: 57 pages, including the main text – 52 pages, references – 4 pages.

Keywords: poetic speech, phonetic level of language, lexical level of language, word-formation level of language, alliteration, assonance, epithet, comparison, diminutive, suffixes of subjective evaluation.

Object of study – the language of Belarusian poetry for children of the 20th – early 21st century.

Subject of study - specific means of artistic expressiveness on the phonetic, lexical-semantic and word-formation levels.

Aim of study – to designate the features of artistic expressiveness as a linguistic-aesthetic category, to show their role in enriching poetic speech, to determine their types and patterns of use.

Research methods – descriptive, structural, method of component analysis, statistical method.

The scientific novelty of the results obtained is that an attempt was made to analyze the means of artistic expressiveness of different levels in Belarusian poetry for children. The study of the dynamics of the development of means of artistic expressiveness in children's literature belongs to one of the priority areas of modern Belarusian linguistics, since it allows not only to characterize the system of expressing the child's world outlook through the prism of the work of a certain writer, but also contributes to predicting the further development of the lexical-semantic and stylistic resources of the modern Belarusian literary language.

The practical significance of the work arises from its factual basis, emphasis on individual, most significant works, means of artistic expressiveness and images of modern Belarusian poetry for children. Materials and observations of the work can be used to conduct training sessions on the stylistics of the artistic text, the lexicology of the modern Belarusian language, Belarusian children's literature.